

Sygn. I C 457/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2019 r.oku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSR del. Mariola Basińska

Protokolant : sekretarz sądowy Ewa Lenartowicz

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2019 roku w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa K. O. (1)

przeciwko M. O.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. Uznaje za bezskuteczną w stosunku do powódki K. O. (2) umowę sprzedaży nieruchomości położonej w O., dla której Sąd Rejonowy w Z. prowadzi księgę wieczystą KW (...), która to umowa sprzedaży została zawarta 7 sierpnia 2017 roku pomiędzy K. O. (3), a pozwaną M. O. przed notariuszem D. T. repertorium A numer (...)

- w celu zaspokojenia wierzytelności przysługującej powódce K. O. (1) wynikającej z postanowienia Sądu Rejonowego w Z. z dnia 1 marca 2016 roku w sprawie I Ns (...).

2. Nakazuje pobrać od pozwanej M. O. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 4.774 (cztery tysiące siedemset siedemdziesiąt cztery) złote tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu.

IC 457/17

UZASADNIENIE

Powódka K. O. (1) wniosła przeciwko M. O. o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej umowę sprzedaży nieruchomości położonej w O., dla której Sąd Rejonowy w Z. prowadzi księgę wieczystą numer

(...), która to umowa sprzedaży została zawarta 7.08.2017r. pomiędzy K. O. (3), a pozwaną M. O. przed notariuszem D. T. repertorium A numer (...) - w celu zaspokojenia wierzytelności przysługującej powódce wynikającej z postanowienia Sądu Rejonowego w Z. z dnia 1.03.2016r. w sprawie I Ns (...). Powódka nie domagała się kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie powódka wskazała, że na mocy umowy sprzedaży zawartej z K. O. (3) pozwana nabyła nieruchomość położoną w O.. Powódce przysługuje wierzytelność wobec K. O. (3) wynikająca z prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Z. w sprawie I Ns (...) opiewająca na kwotę 95.480 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania w wysokości 2.550 zł. Powódka nie egzekwuje tej kwoty, ponieważ K. O. (3) nie ma majątku, na co wskazują wyniki postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko niemu o alimenty. K. O. (3) w trakcie egzekucji alimentów i po zakończeniu sprawy o podział majątku dorobkowego wyzbył się majątku, w tym nieruchomości. W związku z tym powódka uważa, że K. O. (3) działał z zamiarem pokrzywdzenia powódki jako wierzycielki. Wyzbywając się nieruchomości, pozwana będąc siostrą K. O. (3), była świadoma sytuacji majątkowej

brata, że sprzedaż ma na celu pokrzywdzenie powódki, która nie będzie mogła wyegzekwować od K. O. (3) należności wynikającej z postanowienia o podziale majątku dorobkowego. Sprzedaż nieruchomości spowodowała niewypłacalność K. O. (3), z nieruchomości tej powódka uzyskałaby pełne zaspokojenie swej wierzytelności. Powódka podniosła, że pomiędzy niewypłacalnością dłużnika, a pokrzywdzeniem jej istnieje związek przyczynowy, a dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycielki, gdyż znał wysokość swego zobowiązania wynikającego z orzeczenia o podziale majątku dorobkowego, w którym to postępowaniu dłużnik brał aktywny udział, składał apelację.

Pozwana M. O. wniosła o oddalenie powództwa, nie domagała się kosztów procesu. Pozwana zarzuciła, że powódka nie ujawniła pożyczki, którą wspólnie z dłużnikiem zaciągnęła w (...) Banku (...) w K. w wysokości 100.000 zł, która to pożyczka tylko częściowo była rozliczona w postępowaniu o podział majątku dorobkowego. Dodała, że pożyczkę tę dłużnik spłacił za pieniądze uzyskane ze sprzedaży przedmiotowej nieruchomości i w tym celu właśnie dłużnik sprzedał nieruchomość pozwanej – swej siostrze. Pozwana twierdziła, że dłużnik uregulował dług wobec banku działając także w interesie powódki, dlatego nie doszło do pokrzywdzenia powódki, która także była dłużniczką banku z tytułu pożyczki pobranej wspólnie z dłużnikiem. Zachowanie dłużnika nie można oceniać przez pryzmat jego zobowiązań alimentacyjnych. Wobec spłaty zadłużenia wobec banku 25.07.2017r. bank złożył oświadczenie o zezwoleniu na wykreślenie hipoteki obciążającej przedmiotową nieruchomość, która to hipoteka została wykreślona 4.10.2017r. Pozwana podała, że pismem z 27.06.2018r. dłużnik zwrócił się do powódki o zwrot kwoty 40.132 zł stanowiącej część długu wobec banku obciążającego powódkę, którą pozwany zapłacił. Wobec braku reakcji powódki wniósł przeciwko powódce pozew o zapłatę do Sądu Rejonowego w Z., a sprawa toczy się pod sygnaturą IC (...). Ponadto pozwana dodała, że dłużnik wpłacił na rzecz powódki 6000 zł i deklaruje wpłaty w tej wysokości co kwartał. Pozwana uznała, że wierzytelność powódki wobec dłużnika winna wynosić 49.348 zł, którą to kwotę pozwana obliczyła w następujący sposób: wierzytelność powódki 95.480 zł pomniejszona o spłaconą część pożyczki przypadającej na powódkę 40.132 zł i o wpłatę 6000 zł.

Ustosunkowując się do odpowiedzi na pozew powódka zaprzeczyła twierdzeniem zawartym w odpowiedzi na pozew. Powódka stwierdziła, że umowa sprzedaży była „fikcyjna”, bo dłużnik spłacił pożyczkę przed zawarciem umowy sprzedaży, więc nie z ceny sprzedaży. Dodała, że złożyła zawiadomienie o możliwości popełnienia przez dłużnika przestępstwa. Prokuratura Rejonowa w Z. skierowała przeciwko dłużnikowi akt oskarżenia o przestępstwo z art. 300 k.k. W efekcie zmusiło to dłużnika do częściowej spłaty należności wynikającej z postanowienia w sprawie I Ns (...): 6000 zł 31.07.2018r., 4000 zł 5.09.2018r. Z tego powódka wyciągnęła wniosek, że dłużnik posiada dochody, które ukrywa działając tym samym na szkodę powódki. Powódka twierdziła, że spłaty rat pożyczki przez dłużnika nie ma wpływu na jej żądanie pozwu. Ponadto powódka twierdziła, że ustnie umówiła się z dłużnikiem, że nie będzie żądać wysokich alimentów, a w zamian za to dłużnik miał spłacać wspólny dług wobec banku.

Sąd ustalił, co następuje:

Prawomocnym postanowieniem z 1.03.2016r. Sąd Rejonowy w Z. w sprawie I Ns (...) ustalił skład majątku wspólnego byłych małżonków K. i K. O. (3) i dokonał jego podziału, w wyniku którego zasądził od K. O. (3) na rzecz K. O. (1) kwotę 95.480 zł tytułem spłaty w terminie roku od prawomocności postanowienia z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w zapłacie tej kwoty oraz kwotę 2.550 zł tytułem kosztów postępowania. Sąd dokonał rozliczenia kwoty 39.400 zł spłaconej przez K. O. (3) z tytułu pożyczki hipotecznej za okres od 26.09.2011r. do 25.11.2015r. zaciągniętej przez małżonków O. w (...) Banku (...) w K.. Postanowienie o podziale majątku dorobkowego stało się prawomocne od 20.07.2016r.

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Z. w sprawie I Ns (...) k 30-30v, postanowienie Sądu Okręgowego w C.z 20.07.2016r. w sprawie VI Ca (...) k 14.

Dłużnik K. O. (3) był właścicielem nieruchomości położonej w O. o powierzchni 0,1589 ha opisanej jako działka nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Z. prowadzi księgę wieczystą nr (...). 7.08.2017r. dłużnik sprzedał pozwanej - swej siostrze tę nieruchomość za kwotę 100.000 zł. Pozwana cenę uściła po zawarciu umowy sprzedaży. Nieruchomość ta jest zabudowana domem mieszkalnym, w którym mieszka dłużnik wraz z rodzicami.

Dowód: odpis księgi wieczystej k 20-29, zeznania świadka K. O. (3) k 111 i k 112, przesłuchanie pozwanej k 126, przesłuchanie powódki k 125.

Nieruchomość była obciążona hipoteką na rzecz (...) Banku (...) w K. z tytułu umowy pożyczki zawartej w 2007r. przez dłużnika i powódkę w trakcie trwania nich związku małżeńskiego. 25.07.2017r. bank wobec spłaty zadłużenia z tytułu pożyczki zezwolił na wykreślenie hipoteki. Dłużnik spłacał to zadłużenie, a 18.07.2017r. spłacił pozostałą część 73.147,52 zł. W związku ze spłatą dłużnik wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 40.132 zł, twierdząc że jest to połowa kwoty spłaconej po ustaniu wspólności ustawowej. Dłużnik wyznaczył termin do 10.07.2018r., a po bezskutecznym upływie terminu 17.07.2018r. złożył pozew o zapłatę do Sądu Rejonowego w Z..

Dowód odpis księgi wieczystej k 27- 28, zeznania świadka K. O. (3) k 111, zeznania powódki k 125 ; potwierdzenie transakcji k 7, wyciąg z rachunku 8-21, wezwanie do zapłaty k 5, pozew 3-4 akt Sądu Rejonowego w Z. IC (...) (odpis akt w załączeniu).

Dłużnik winien płacić alimenty na rzecz dziecka jego i powódki po 350 zł miesięcznie. Egzekucję alimentów prowadzi Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Z. P. C. w sprawie Kmp (...). Egzekucja alimentów jest prowadzona od lipca 2017r. W 2017r. dłużnik za pośrednictwem komornika nie zapłacił żadnej kwoty z tego tytułu. Natomiast dłużnik sam płacił alimenty bezpośrednio do rąk powódki jako przedstawicielki ustawowej uprawnionego do alimentów po 350 zł w następujących dniach: w sierpniu, październiku, listopadzie i grudniu 2017r., w sierpniu 2018r. 2 wpłaty, w listopadzie i grudniu 2018r., w styczniu 2019r.

Dowód: zaświadczenie komornika w sprawie Kmp (...) k 12, k 95, k 86, zeznania świadka K. O. (3) k 112, dowody wpłaty k 121-122.

Na dzień 14.03.2018r. egzekucja alimentów jest bezskuteczna. Po sprzedaży nieruchomości dłużnik nie ma nieruchomości. Inną nieruchomość będącą jego własnością dłużnik darował przez sprzedaż przedmiotowej nieruchomości.

Pozwana wiedziała, że dłużnik ma zadłużenie z tytułu podziału majątku dorobkowego.

Dowód: zaświadczenie komornika w sprawie Kmp (...) k 96, przesłuchanie powódki k 125, przesłuchanie pozwanej k 126.

Dłużnik sukcesywnie wpłaca powódce kwoty tytułem spłaty zasądzonej w sprawie I Ns (...), mianowicie 31.07.2018r. – 6000 zł, 4000 zł – 5.09.2018r., 9000 zł – 6.11.2018r., 9600 zł, 4500 zł - 27.12.2018r., 4500 zł -14.01.2019r.

Dowody wpłaty k 82, dowody wpłaty k 110, 118 i 120, zeznania powódki k 125, zeznania świadka K. O. (3) k 112.

Wyrokiem nakazowym z 15.11.2018r. Sądu Rejonowego w Zawierciu w sprawie II K (...) dłużnik został uznany winnym tego, że 7.08.2017r. udaremnił wykonanie postanowienie Sądu Rejonowego w Z. z 1.03.2013r. w sprawie I Ns (...), uszczuplił zaspokojenie wierzyciela poprzez zbycie w drodze sprzedaży nieruchomości znajdującej się w O. przy ul. (...), zagrożonej zajęciem, na szkodę powódki. Wyrok ten nie jest prawomocny.

Dowód: wyrok nakazowy k 119v, przesłuchanie powódki k 126.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka K. O. (3), że nie ma zaległości alimentacyjnych, przeczą temu dalsze zeznania tego świadka, gdzie twierdzi, że jednak ma zaległości około 600-700 zł. Nie są wiarygodne jego zeznania co do tego, że sprzedał nieruchomość, aby spłacić pożyczkę w banku, ponieważ pozostaje to w sprzeczności z datą wpłaty reszty pożyczki 18.07.2017r. i datą zezwolenia banku na wykreślenie hipoteki 25.07.2017r., które to czynności miały miejsce przed sprzedażą nieruchomości, a więc przed datą 7.08.2017r., a jak wynika z zeznań pozwanej, cenę uiszczała po sprzedaży.

Gdy chodzi o zeznania powódki, to kwestia czy umowa jest „fikcyjna” stanowi jej ocenę. Ocena ta nie jest poparta innymi dowodowymi pozwalającymi przyjąć, że umowa sprzedaży była pozorna. Również kwesta ustaleń co do wysokości alimentów nie znalazła odzwierciedlenia w materiale dowodowym.

Sąd nie dał wiaty zeznaniom pozwanej co do przyczyn sprzedaży nieruchomości przez dłużnika, czyli potrzeba spłaty długu, ponieważ dłużnik spłacił pożyczkę przed otrzymaniem od pozwanej ceny.

W pozostałym zakresie Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka oraz stron, gdyż wzajemnie uzupełniają się lub potwierdzają, znalazły też odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 527 § 1 i 2 k.c. gdy na skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeśli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej ostrożności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeśli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny, albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu.

Tak więc przesłankami skargi pauliańskiej zgodnie z art. 527 k.c. są: 1) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli, 2) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, 3) wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Przesłanki te muszą być spełnione łącznie, a ciężar wykazania ich istnienia spoczywa na stronie powodowej, zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 6 k.c. Strona powodowa wykazała istnienie przesłanek wymienionych w art. 527 § 1 k.c.

Istnienie wierzytelności strona powodowa wykazała tytułem wykonawczym wydanym przez Sąd Rejonowy w Z. w sprawie I Ns (...). Okoliczność, iż dłużnik nie uiścił powódce spłaty wymienionej w tym tytule wykonawczym w całości nie jest kwestionowana przez stronę pozwaną. Nie jest spornym też fakt, iż dłużnik dopiero od 2018r. zaczął spłacać należność. Dowody wpłaty wskazują na to, że dłużnik spłacił niewielką część należności bez kosztów postępowania i bez należnych odsetek za opóźnienie.

Przedmiotem skargi pauliańskiej są wszystkie czynności prawne, niezależnie od przynależności do określonych typów umów, a więc także umowa sprzedaży dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.02.2009r., V CSK 309/2008, niepubl.). Umowa sprzedaży nieruchomości zawarta pomiędzy pozwaną a dłużnikiem K. O. (3) jest czynnością prawną. Jest to czynność dwustronna odpłatna, zaś pozwana jest osobą trzecią w rozumieniu art. 527 § 1 k.c.

Zgodnie z art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeśli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Na gruncie przepisów o skardze pauliańskiej pojęcie "pokrzywdzenie wierzycieli" nie jest związane z poniesieniem przez wierzyciela szkody (wyrok SN z 29 czerwca 2004 r., II CK 367/03, LEX nr 174173), jak to ma miejsce w przypadku art. 299 k.s.h. W art. 527 § 2 k.c. ustawodawca określił, że czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był poprzednio. Art. 527 k.c. nie zdefiniuje pojęcia niewypłacalności. Zgodnie z potocznym znaczeniem tego terminu chodzi tu o sytuację dłużnika polegającą na braku możliwości wywiązywania się przez niego z zobowiązań finansowych (M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1249). W judykaturze przyjmuje się, że niewypłacalność dłużnika w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. oznacza taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi. Dla skorzystania przez wierzyciela z akcji pauliańskiej wystarczy wykazanie, że niemożliwe okazało się, wobec stanu majątku dłużnika, zaspokojenie wierzytelności tylko tego wierzyciela; dla wykazania niewypłacalności dłużnika nie jest konieczne ogłoszenie upadłości dłużnika (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 19.11.1997r., I ACa

737/97, Apel. W-wa 1998, nr 4, poz. 36; wyrok Sądu Najwyższego z 24.01.2000r., III CKN 554/98, LEX nr 52736). W wyroku z 29.06.2004r. w sprawie II CK 367/03 (LEX nr 174173) Sąd Najwyższy sformułował tezę, iż pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (a także wyrok Sądu Najwyższego z 28.11.2001r., IV CKN 525/00, LEX nr 53110). Ponadto pomiędzy czynnością prawną dłużnika, jego niewypłacalnością oraz pokrzywdzeniem wierzyciela musi zachodzić określony związek przyczynowy. Nie chodzi przy tym o adekwatny związek przyczynowy, lecz o to, by dokonanie przez dłużnika czynności prawnej było warunkiem koniecznym powstania lub pogłębienia się jego niewypłacalności.

O niewypłacalności dłużnika K. O. (3), w rozumieniu art. 527 § 2 k.c., świadczy przebieg postępowania egzekucyjnego w sprawie Kmp (...), którego przedmiotem są alimenty. Przebieg tego postępowania wskazuje na to, że czynności egzekucyjne nie doprowadziły do zaspokojenia alimentów, a ich egzekucja jest bezskuteczna. Ostatnim składnikiem majątku dłużnika była przedmiotowa nieruchomości, dłużnik wcześniej wyżył się innej nieruchomości. Zatem na skutek sprzedaży dłużnik stał się niewypłacalny. Powódka nie musi wykazywać niewypłacalności dłużnika postanowieniem komornika o bezskuteczności egzekucji prowadzonej w oparciu o tytuł wykonawczy w sprawie I Ns (...). Niewypłacalność dłużnika może wykazywać w każdy sposób pozwalający wysnuć jednoznaczny wniosek, że dłużnik nie ma majątku. Takim dowodem może być także zaświadczenie komornika prowadzącego egzekucję na rzecz innego wierzyciela. Skoro inny wierzyciel w drodze egzekucji nie jest w stanie uzyskać zaspokojenia swej wierzytelności, to i egzekucja wierzytelności powódki także nie da rezultatu. Powódka nie ma możliwości zaspokojenia roszczeń wynikających z orzeczenia o podziale majątku dorobkowego, bo dłużnik nie ma już żadnego majątku. Oczywistym jest więc, że prowadzenie egzekucji w oparciu o tytuł I Ns (...) i poszukiwanie majątku lub dochodów dłużnika nie doprowadzi do zaspokojenia należności. Prowadzenie przez powódkę egzekucji jest nieekonomiczne i naraziłoby ją na dodatkowe koszty – koszty egzekucyjne bez szans na ich zwrot.

Nie każda czynność prawna powodująca zmniejszenie majątku dłużnika może być uznana za krzywdzącą wierzycieli. Nie będzie ona miała takiego charakteru wówczas, jeżeli dłużnik w zamian za swoje świadczenie uzyskał ekwiwalent, który nadal znajduje się w jego majątku lub posłużył mu do zaspokojenia wierzycieli (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7.12.1999r., I CKN 287/98, Lex nr 147235, orzeczenie Sądu Najwyższego z 5.03.2008r., V CSK 471/07). Taka sytuacja nie ma miejsca w niniejszej sprawie. Wprawdzie dłużnik K. O. (3) otrzymał ekwiwalent w postaci ceny sprzedaży, ale postępowanie egzekucyjne prowadzone wobec dłużnika wykazało, że ekwiwalent nie jest dostępny dla wierzycieli, należy więc go traktować tak, jakby nie znajdował się w majątku dłużnika. Nadto ekwiwalent ten nie posłużył do zaspokojenia wierzytelności uprzywilejowanych w stosunku do wierzytelności powódki tj. wierzytelności syna i banku, bo dług wobec banku był zapłacony przed sprzedażą nieruchomości i przed uzyskaniem ceny za sprzedaż nieruchomości, zaś egzekucja alimentów jest bezskuteczna. Tak więc na skutek sprzedaży nieruchomości doszło do pokrzywdzenia powódki, która nie jest w stanie wyegzekwować swej należności. W konsekwencji zachodzi związek przyczynowy pomiędzy sprzedażą nieruchomości przez dłużnika a jego niewypłacalnością. Wobec powyższego strona powodowa wykazała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, wykazała bowiem niewypłacalność dłużnika. Pozwana natomiast nie wskazała żadnego majątku dłużnika, z którego powódka zaspokoiłaby swe roszczenia.

Niewypłacalność i pokrzywdzenie wierzycieli należy oceniać z chwili wystąpienia przez wierzyciela ze skargą paulińską, ale też z chwili orzekania - art. 316 § 1 k.p.c. (wyroki Sądu Najwyższego: z 29.06.2004r., II CK 367/03, LEX nr 174173 oraz z 5.03.2008r., V CSK 471/07, LEX nr 393871). Na dzień wniesienia pozwu tj. na październik 2017r. istniał stan niewypłacalności, wierzytelność strony powodowej do tego czasu nie została zaspokojona, nie została też w całości zaspokojona na dzień orzekania. Na ten dzień bowiem dłużnik zapłacił niewielką część swego zobowiązania.

Do przyjęcia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli, o którą chodzi w art. 527 § 1 k.c., wystarczy by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (OSA 2006/3/8). Nie jest konieczne, by w zamiarze dłużnika leżało pokrzywdzenie wierzycieli ani też by zamiar ten skierowany był przeciwko określonemu wierzycielowi. Wystarczająca jest świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować dla ogółu

wierzycieli niemożność zaspokojenia się. Świadomość ta musi istnieć w chwili dokonania czynności prawnej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 19.11.1997r., I ACa 737/97).

Strona powodowa wykazała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Dłużnik wiedział, że ciężą na nim zobowiązania wobec syna i wobec powódki. Widział też determinację powódki, która dąży do uzyskania należnej spłaty orzeczonej w sprawie I Ns (...). Dłużnik wiedział, że powódka nie godzi się na zapłatę należności w ratach. Sprzedaż nieruchomości zbiegła się w czasie ze wszczęciem egzekucji alimentów oraz z terminem spłaty wyznaczonej postanowieniem o podział majątku dorobkowego (w ciągu roku od prawomocności postanowienia, tj. do 20.07.2017r.). Sprzedając nieruchomość dłużnik uniemożliwił egzekucję alimentów i spłaty, a był to w tym czasie jedyny majątek dłużnika. Poszukiwanie majątku dłużnika w sprawie Kmp (...) nie doprowadziło do zajęcia ceny lub innych środków dłużnika, z których płaci alimenty i spłaca dług wobec powódki. Tak więc wyzbywając się nieruchomości dłużnik miał świadomość, że jego wierzyciele nie będą w stanie zaspokoić swych wierzytelności w drodze egzekucji. Wyżej wskazane okoliczności pozwalają przyjąć, że sprzedając nieruchomości dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Niezbędnym elementem przy skardze pauliańskiej jest wykazanie korzyści majątkowej uzyskanej przez osobę trzecią na skutek czynności prawnej dłużnika, co powódka wykazała.

Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, wystarczy wykazanie, że na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz lub prawo albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli (wyrok Sądu Najwyższego z 7.12.1999r., I CKN 287/98, LEX nr 147235). Korzyścią majątkową w rozumieniu art. 527 k.c. jest nabycie przez osobę trzecią prawa majątkowego, przedstawiającego pewną wartość, przy czym drugorzędne znaczenie ma cena nabycia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28.10.1999r., I ACa 638/9, OSA 2002, z. 2, poz. 14 i z dnia 5.12.2012r., V ACa 918/12, Lex nr 1314726). Pozwana uzyskała korzyść majątkową w postaci nieruchomości, która przedstawia realną wartość. Nabywając zabudowaną nieruchomość pozwana uzyskała uprawnienie do korzystania z budynku mieszkalnego, zapewniając rodzicom i dłużnikowi „dach nad głową”.

Zgodnie z art. 527 § 3 k.c. powódka jest zwolniona od dowodzenia, że osoba trzecia wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, jeśli pomiędzy dłużnikiem a osobą trzecią istnieje stosunek bliskości. Relacje „bliskości” między dłużnikiem a osobą trzecią należy odnosić do takich stosunków faktycznych między tymi podmiotami, które umożliwiają osobie trzeciej uzyskanie wiedzy o sytuacji majątkowej dłużnika i okolicznościach jego działania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 1.09.1996r., I ACr 418/96, (...) 2003, nr 3, s. 125). Ponadto stosunek bliskości musi istnieć w chwili dokonania czynności prawnej przez dłużnika.

Powódka wykazała istnienie stosunku bliskości pomiędzy dłużnikiem K. O. (3) a pozwaną; są oni rodzeństwem, utrzymują ze sobą kontakty, pozwana ma informacje odnośnie zdarzeń zachodzących w życiu dłużnika takich jak wyrok nakazowy wydany przeciwko dłużnikowi, jak istnienie długów i ich spłata.

Domniemanie ustanowione w art. 527 § 3 k.c. jest domniemaniem usuwalnym, stąd pozwana może wykazywać, że mimo stosunku bliskości z dłużnikiem nie wiedziała o świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.04.2008r., V CSK 564/07, LEX nr 424339; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7.12.1995r., I ACr 967/95, Wokanda 1996, nr 10, s. 46).

Pozwana nie obaliła domniemania ustanowionego przez art. 527 § 3 k.c. Pozwana miała świadomość, że jedynym majątkiem dłużnika jest przedmiotowa nieruchomość. Znała też rozmiar zadłużenia wobec banku, o czym świadczą jej zeznania. Pozwana niewątpliwie wiedziała też o obowiązku dłużnika dokonania na rzecz powódki spłaty z tytułu podziału majątku dorobkowego, skoro brała udział w tym postępowaniu. Niewątpliwie pozwana miała świadomość, że dłużnik sprzedając nieruchomość wyzbywa się wszelkiego majątku, z którego syn i powódka mogliby zaspokoić swe należności, a więc miała świadomość, że dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Zachowany został termin przewidziany w art. 534 k.c. Umowa sprzedaży była zawarta w 2017r., pozew został wniesiony przed upływem 5 lat od tej daty czyli w 2017r.

Wniesienie przez dłużnika pozwu przeciwko powódce o zwrot części wspólnego długu wobec banku nie ma wpływu na żądanie powódki oparte na art. 527 k.c. Przesłanki z tego przepisu są spełnione, a wierzytelność powódki wobec dłużnika K. O. (3) nadal istnieje.

Wobec powyższego orzeczono na podstawie wyżej powołanych przepisów.

Strona powodowa nie domagała się kosztów procesu, stąd Sąd nie zasądził od pozwanej na jej rzecz kosztów procesu. Gdy chodzi o obciążenie pozwanej kosztami sądowymi, to podstawą prawną rozstrzygnięcia jest art. 113 ust. 1 ustawy z 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2018r., poz. 300), a składa się na nie nieuiszczona opłata od pozwu.